

บันทึก

เรื่อง เครื่องหมายราชการกรมรถไฟ

ตามหนังสือกรมเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ ๗๑๙๗/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๒๐ กรกฎาคม ๒๕๕๔ ขอให้คณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาปัญหาว่า โดยที่มาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัติการรถไฟแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๕๔ บัญญัติให้การรถไฟแห่งประเทศไทยได้รับสิทธิและหน้าที่ต่าง ๆ บรรดาที่กฎหมายให้ไว้แก่กรมรถไฟนั้น การรถไฟแห่งประเทศไทยจะมีสิทธิรับช่วงสิทธิของกรมรถไฟใช้เครื่องหมายทางราชการของกรมรถไฟโดยเปลี่ยนแปลงข้อความ “กรมรถไฟ” เป็น “การรถไฟแห่งประเทศไทย” และขอให้ได้รับความคุ้มครองตามพระราชบัญญัติเครื่องหมายราชการ พุทธศักราช ๒๕๔๒ จะได้หรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมายกองที่ ๓) ได้ตรวจพิจารณาแล้วมีความเห็นดังต่อไปนี้

๑. มาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติเครื่องหมายราชการ พุทธศักราช ๒๕๔๒ บัญญัติว่า “เครื่องหมายทางราชการต้องเป็นเครื่องหมายที่กำหนดขึ้นไว้ในราชการมีลักษณะเฉพาะและอาจเห็นได้ว่าเป็นเครื่องหมายของหน่วยราชการหน่วยใดหน่วยหนึ่ง” ซึ่งบทบัญญัตินี้ให้ความคุ้มครองแต่เฉพาะหน่วยราชการเท่านั้น แต่การรถไฟแห่งประเทศไทยมิได้เป็นหน่วยราชการ ฉะนั้นจึงหาอาจที่จะใช้เครื่องหมายของกรมรถไฟโดยได้รับความคุ้มครองจากกฎหมายดังกล่าวนี้ไม่

๒. แม้ตามมาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัติการรถไฟแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๕๔ จะบัญญัติไว้ว่า “ให้การรถไฟแห่งประเทศไทยได้รับสิทธิและหน้าที่ต่าง ๆ บรรดาที่กฎหมายให้ไว้แก่กรมรถไฟ” ก็ตาม บทบัญญัติเช่นนี้หาได้หมายความว่าให้การรถไฟแห่งประเทศไทยได้รับช่วงบรรดาสิทธิและหน้าที่ที่กรมรถไฟมีในฐานะที่เป็นหน่วยราชการไม่ ดังจะเห็นได้ในฐานะที่เป็นกรม กรมรถไฟย่อมเป็นนิติบุคคลตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เมื่อกรมรถไฟหมดสภาพจากความเป็นหน่วยราชการแล้ว ฐานะเช่นนั้นก็ย่อมหมดไป หาได้ตกทอดไปยังการรถไฟแห่งประเทศไทยไม่ แม้ในพระราชบัญญัติการรถไฟแห่งประเทศไทย ก็จำเป็นต้องมีบทบัญญัติให้การรถไฟแห่งประเทศไทยเป็นนิติบุคคลขึ้นไว้ในมาตรา ๑๐ อีกด้วยเป็นต้น สิทธิในการใช้เครื่องหมายของทางราชการกรมรถไฟและได้รับความคุ้มครองจากพระราชบัญญัติเครื่องหมายราชการ พุทธศักราช ๒๕๔๒ ก็เป็นสิทธิที่กรมรถไฟพึงมีในฐานะที่เป็นหน่วยราชการโดยเฉพาะ เพราะฉะนั้นโดยนัยดังกล่าว การรถไฟแห่งประเทศไทยจึงหาอาจอาศัยมาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัติการรถไฟแห่งประเทศไทย เข้ารับช่วงสิทธิของกรมรถไฟใช้เครื่องหมายทาง

ราชการของกรมรถไฟโดยได้รับความคุ้มครองจากพระราชบัญญัติเครื่องหมายราชการ
พุทธศักราช ๒๔๘๒ ได้

(ลงชื่อ) ส. วินิจัยกุล
(นายเสริม วินิจัยกุล)
เลขาธิการ

คณะกรรมการกฤษฎีกา
กันยายน ๒๔๙๔